

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 88.540 van 30 juni 2000

A. 90.747/XIII-1623

In zake : **GILSON** Christiane,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Alain LEBRUN, advocaat,
rue du Ruisseau 55
4000 Luik,

tegen :

1. **het College van burgemeester en schepenen van de Gemeente Jalhay,**
2. **de Burgemeester van de Gemeente Jalhay.**

Verzoeksters tot tussenkomst :

1. **de Vereniging zonder winstoogmerk INTER-ENVIRONNEMENT-WALLONIE**
2. **de Vereniging zonder winstoogmerk ARDENNES LIEGEOISES,**

die beide woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Alain LEBRUN, advocaat,
rue du Ruisseau 55
4000 Luik.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 5 april 2000 ingediende verzoekschrift, waarbij Christiane GILSON de Raad van State verzoekt om «aan de gemeente Jalhay, publiekrechtelijk rechtspersoon die de beide verwerende partijen omvat, een dwangsom op te leggen van een miljoen frank per dag vertraging in de uitvoering van arrest nr. 82.583 vanaf de dertigste dag volgend op de kennisgeving bij

faxbericht van het te wijzen arrest, aangezien het arrest niet uitgevoerd zal zijn zolang het gebouw niet volledig is afgebroken, de materialen niet zijn verwijderd en het perceel niet in zijn oorspronkelijke staat is hersteld»;

Gezien de nota met opmerkingen en het administratief dossier van de verwerende partijen;

Gezien het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State, opgemaakt op grond van artikel 6 van het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging inzake de dwangsom;

Gelet op de beschikking van 26 mei 2000, waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 22 juni 2000;

Gelet op de kennisgeving, aan de partijen, van die beschikking en van dat verslag;

Gehoord het verslag van de heer LEROY, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. X. CLOSE, loco Mr. A. LEBRUN, advocaat, die voor verzoekster en voor de verzoeksters tot tussenkomst verschijnt, en van Mr. P.-E. DEFRANCE, advocaat, die voor de verwerende partijen verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de vordering tot het opleggen van een dwangsom :

1. Christiane GILSON woont te Jalhay, rue Surister 58. Achter haar huis, aan de overkant van een weg genaamd "voie de Theux", bevindt zich een

onbebouwd stuk grond, kadastraal bekend sectie D, nr. 1093m, dat eigendom is van de echtgenoten Jean LINZE, overleden, en Arlette STEYER.

2. Tijdens zijn vergadering van 5 februari 1997 kent het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Jalhay aan het echtpaar LINZE-STEYER een bouwvergunning toe met het oog op het optrekken van een woonhuis op hun terrein.

3. De Raad van State, waarbij Christiane GILSON volgens de procedure van de uiterst dringende noodzakelijkheid een vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen had ingesteld, heeft in zijn arrest nr. 66.288 van 15 mei 1997 aan elkeen bij voorraad het verbod opgelegd om de werkzaamheden tot het optrekken van het omstreden woonhuis voort te zetten en op dat verbod een dwangsom gesteld van een miljoen frank per dag vertraging.

4. Bij arrest nr. 66.360 van 21 mei 1997 wordt de tenuitvoerlegging van de op 5 februari 1997 afgegeven bouwvergunning geschorst en worden de voorlopige maatregelen en de dwangsom bevestigd waartoe in het voormelde arrest nr. 66.288 was besloten.

5. Bij arrest nr. 82.583 van 30 september 1999 wordt de bouwvergunning van 5 februari 1997 vernietigd op de grond dat het gebouw dat krachtens die vergunning mag worden opgetrokken ten minste 5 meter in agrarisch gebied ligt. Dat arrest is op 11 oktober 1999 ter kennis van de partijen gebracht.

6. Bij een brief van 15 november 1999, die de geadresseerde ervan op 17 november 1999 heeft ontvangen, maant de advocaat van Christiane GILSON de burgemeester van de gemeente Jalhay aan de plaats in zijn oorspronkelijke staat te herstellen ter uitvoering van het vernietigingsarrest en zulks binnen een maand na die aanmaning.

7. Bij een brief van 16 november 1999, die de geadresseerde ervan op 17 november 1999 heeft ontvangen, richt de advocaat van Christiane GILSON zich in bijkomende orde tot het college van burgemeester en schepenen met de aanmaning om, als de burgemeester niets onderneemt, binnen een maand na die aanmaning «gerechtelijke stappen te ondernemen» met het oog op de afbraak van de gebouwen die Arlette STEYER heeft opgetrokken op basis van de bouwvergunning die door de Raad van State vernietigd is.

De aanmaning is als volgt gesteld :

- « Onverminderd de bevoegdheden van de burgemeester in deze zaak en los van de aanmaning die ik vandaag tot hem richt met het oog op de tenuitvoerlegging van arrest nr. 82.583 van de Raad van State, strekt deze brief ertoe, zonder welke nadelige erkenning van mijnentwege ook, het college aan te manen om, wanneer de burgemeester niets onderneemt, in bijkomende orde de bevoegdheden te gebruiken waarover het college beschikt teneinde zich te gedragen naar het formulier van tenuitvoerlegging van arrest nr. 82.583 van 30 september 1999 waarbij op verzoek van mevrouw Christiane GILSON, mijn cliënte, de bouwvergunning is vernietigd die uw college op 5 februari 1997 aan mevrouw Arlette STEYER had afgegeven.

Het formulier van tenuitvoerlegging, dat trouwens opgenomen is in het arrest, is zeer duidelijk, aangezien het als volgt luidt : "De ministers en de administratieve overheden, wat hen aangaat, zijn gehouden te zorgen voor de uitvoering van dit arrest."

Het voormelde arrest impliceert dat de gebouwen die door mevrouw STEYER krachtens de vernietigde handeling zijn opgetrokken, dienen te verdwijnen. Gelet op de reden van de nietigverklaring, zijn die gebouwen immers definitief onwettig.

Krachtens de tekst zelf van dit formulier van tenuitvoerlegging kunt u er weliswaar niet voor opteren deze onwettige gebouwen te laten staan, maar kunt u wel kiezen welke middelen u aanwendt om het door het arrest vooropgestelde volledig herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat te bewerkstelligen.

U kunt handelend optreden op grond van zowel artikel 155 als van artikel 157 van het WWROSP, met dien verstande dat, gelet op het gezag van gewijsde, alleen de maatregel tot herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat, waarvan sprake is in artikel 155, § 1, § 2.1, of artikel 157, eerste lid, punt 1, nog onderwerp van discussie kan zijn. U kunt er ook voor opteren handelend op te treden op basis van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu.

Voorts wil ik u opmerkzaam maken op artikel 155, § 5, van het WWROSP, dat bepaalt dat, wanneer er een rechterlijke beslissing is waaruit kan worden afgeleid dat de plaats in haar oorspronkelijke staat moet worden hersteld, zoals in casu het geval is, er hoegenaamd geen sloopvergunning vereist is. In elke voorafgaande aanmaning aan het adres van mevrouw STEYER moet u ervoor zorgen dat zij gewezen wordt op de draagwijdte van artikel 155, § 5, en inzonderheid op die van het tweede lid van die paragraaf.

Bijgevolg maan ik u, namens mevrouw GILSON, begunstigde van het voornoemde arrest, op grond van artikel 36 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State aan om, indien de burgemeester niet ambtshalve maatregelen mocht treffen, langs gerechtelijke weg de afbraak te vorderen van de gebouwen die mevrouw Arlette STEYER heeft opgetrokken op basis van de bouwvergunning die op 5 februari 1997 is afgegeven, maar inmiddels door de Raad van State met terugwerkende kracht is vernietigd.

Als u binnen een maand niet de onontbeerlijke maatregelen hebt getroffen, zal ik mij verplicht zien om, op grond van artikel 2 van het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van

de Raad van State inzake de dwangsom, tegen u bij de Raad van State een vordering tot het opleggen van een dwangsom in te stellen.

Deze aanmaning sluit uiteraard niet uit dat nog andere acties kunnen worden ondernomen indien uw college niets onderneemt.

(...»;

Overwegende dat uit het verzoekschrift blijkt dat de VZW INTER-ENVIRONNEMENT-WALLONIE en de VZW ARDENNES LIEGEOISES vragen als tussenkomende partij in het geding te mogen optreden;

Overwegende dat krachtens artikel 36 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de mogelijkheid om te vorderen dat een dwangsom wordt opgelegd alleen wordt geboden aan «de persoon op wiens verzoek de nietigverklaring is uitgesproken», dat is, in casu, Christiane GILSON; dat artikel 15 van het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State inzake de dwangsom bepaalt dat «degenen die belang hebben bij de zaak ... er in (kunnen) tussenkomen»; dat noch de VZW INTER-ENVIRONNEMENT-WALLONIE, noch de VZW ARDENNES LIEGEOISES er persoonlijk belang bij hebben dat een dwangsom wordt opgelegd; dat hun verzoeken tot tussenkomst niet-ontvankelijk zijn;

Overwegende dat volgens artikel 36, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gevraagd kan worden dat een dwangsom wordt opgelegd «wanneer het herstel van de wettigheid inhoudt dat de vernietiging van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 14 gevolgd moet worden door een nieuwe overheidsbeslissing of overheidshandeling»; dat ook kan worden gevorderd dat een dwangsom wordt opgelegd in het in dezen niet geldende geval dat «uit een vernietigingsarrest voor de administratieve overheid een onthoudingsplicht ten aanzien van bepaalde beslissingen volgt» om het bevel dat de Raad van State kan geven om «de beslissingen in te trekken die ze zou hebben genomen met schending van de uit het annulatiearrest volgende onthoudingsverplichting» afdwingbaar te maken;

Overwegende dat gevallen waarvan in dat artikel sprake is, die zijn waarin de overheid een «nieuwe» beslissing moet nemen, welke uitdrukking aldus moet worden begrepen dat ze slaat op een beslissing die ofwel in de plaats moet komen van de vernietigde beslissing, ofwel een einde moet maken aan de situatie die ontstaan is door de onwettigheid die tot de vernietiging door de Raad van State heeft

geleid of aan de daarmee parallele situatie dat de overheid, hoewel ze ertoe gehouden was dat niet te doen, toch een nieuwe beslissing heeft genomen; dat de dwangsom in het eerste geval alleen kan worden opgelegd teneinde de overheid ertoe aan te zetten een handeling te stellen die in de plaats van de vernietigde handeling moet komen door de onwettigheid weg te werken die tot de nietigverklaring heeft geleid of door de gevolgen ervan te doen verdwijnen; dat de dwangsom in het tweede geval kan worden opgelegd teneinde de overheid ertoe aan te zetten een beslissing die ze niet mocht nemen in te trekken; dat de dwangsom dus alleen kan worden opgelegd teneinde de overheid te beletten voorbij te gaan aan het gezag van gewijsde van het annulatiearrest;

Overwegende dat de vordering tot het opleggen van een dwangsom er in casu niet toe strekt de overheid ertoe aan te zetten opnieuw uitspraak te doen over de bouwaanvraag van Jean LINZE en Arlette STEYER of een bouwvergunning in te trekken die ze hen met schending van het gezag van gewijsde van arrest nr. 82.583 zou hebben verleend; dat de vordering ertoe strekt de overheid ertoe aan te zetten de afbraak van gebouwen te bevelen, een maatregel die volgens verzoekster noodzakelijk is om de sporen uit te wissen van de onwettigheid die in dat arrest wordt bestraft; dat noch de burgemeester, noch het college van burgemeester en schepenen bevoegd zijn te bevelen dat het gebouw wordt afgebroken, dat het materiaal wordt verwijderd en dat het perceel in zijn oorspronkelijke staat wordt hersteld; dat het college alleen bij de correctionele rechtbank (WWROSP, artikel 155) of bij de burgerlijke rechtbank (WWROSP, artikel 157) kan vorderen dat de plaats in haar oorspronkelijke staat wordt hersteld, dat werkzaamheden of aanpassingswerken worden uitgevoerd of dat een som gelijk aan de door het goed verworven meerwaarde wordt betaald; dat in die gevallen de rechten die verzoekster, handelend als burgerlijke partij of als benadeelde derde, zou kunnen hebben wat het rechtstreekse herstel betreft, beperkt zouden zijn tot het herstel waarvoor de overheid gekozen zou hebben; dat de vordering tot het opleggen van een dwangsom, voorzover ze ertoe strekt de overheid ertoe te verplichten te opteren voor een herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat en niet voor een andere vorm van herstel, niet samengaat met de omstandigheid dat het WWROSP de gemachtigde ambtenaar en het college de keuze laat tussen drie vormen van herstel; dat de vordering tot het opleggen van een dwangsom, zoals ze ingesteld is, niet kan worden ingewilligd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De verzoeken tot tussenkomst ingediend door de vereniging zonder winstoogmerk INTER-ENVIRONNEMENT-WALLONIE en door de vereniging zonder winstoogmerk ARDENNES LIEGEOISES worden afgewezen.

Artikel 2.

De vordering tot het opleggen van een dwangsom met het oog op de tenuitvoerlegging van arrest nr. 82.583 van 30 september 1999, wordt afgewezen.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op dertig juni tweeduizend door :

de HH.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
	LEROY,	kamervoorzitter,
Mevr.	GUFFENS,	staatsraad,
Mevr.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.